

TRAJNICA MESECA: ORLICA

Cvet z veliko simbolnimi pomeni

TRAJNICA MESECA: ORLICA

ORLICE SO ELEGANTNE TRAJNICE Z OSTROGASTIMI ZVONASTIMI CVETOV, KI VNESJO ŠARM V ZGODNJEPOLETNI VRT. ZARADI LEPIH CVETOV IN TUDI SAME RASTI SO BILE DOLGO NAJBOLJ PRILJUBLJENE VRTNE TRAJNICE, ŠE POSEBNO NA KMEČKIH VRTOVIH. IME SO DOBILE PO NENAČADNEM CVETU, KI SPOMINJA NA ORLOVSKE KREMPLE IN ZAKRIVLJEN KLJUN. NEKATERI SO NASPROTNO V NJEGOVI OBLIKI VIDELI SKUP GOLOBOV, ZATO SO CVETLICI VZDELI IME GOLOBICA ALI KOLUMBINA. VSE OD ANTIKE SO JI PRIPISOVALI RAZLIČNE SIMBOLNE POMENE – V ANTIKI JE BILA SIMBOL LJUBEZNI, IZ NJE SO PRIPRAVLJALI LJUBEZENSKE ZVARKE, SAJ JE SLOVELA KOT MOČAN AFRODIZIAK. V KRŠČANSKI IKONOGRFIJI ZARADI OBLIKE CVETOV SIMBOLIZIRA SVETEGA DUHA, VČASIH PA JO VIDIMO UPODOBLJENO TUDI V RAZLIČNIH MOTIVIH ŽALOVANJA IN SMRTI.

Te gručasto rastoče trajnice živijo le nekaj let. Njihovi cvetovi se začnejo odpirati spomladi in vztrajajo do poletja. So zelo različnih barv, veliko je dvo-barvnih in so nepogrešljivi v spomladanskih in zgodnjepoletnih šopkih in aranžmajih, medtem ko za sušenje niso primerni. Poleg cvetov so zanimivo oblikovani tudi listi, ki že zgodaj spomladi pokukajo iz zemlje.

1. ORLICE CVETIJO DOLGO, NEKATERE MED NJIMI TUDI PO MESEC DNI. ŽE POLETI SE IZ CVETOV RAZVIJEJO RJAVE SEMENSKE KAPSULE IN SE NA VRHU RAZPOČIJO. VETER SEME RAZNESE NA VSE STRANI, TAKO DA LAHKO NASLEDNJO POMLAD OKOLI MATIČNE RASTLINE OPAZIMO VELIKO NOVIH SEJANCEV.

2. ORLICE SO LAHKO RAZLIČNIH VELIKOSTI. VIŠOKE SORTE ZRASTEJO CELO DO 120 CM, NIŽJE PA LE DO 20 CM. TE LAHKO SADIMO V SKALNJAKE, ČE JE ZEMLJA DOVOLJ VLAŽNA IN BOGATA S HRANILI.

COMPO SANA
Substrati profesionalne kalitvosti
za ljubiteljske vrtnarje!

- Zagotovijo optimalno rast in razvoj vaših tlin.
- Sestavljeni so iz mešanice kakovostnih tleh, kompostov in dodatkov za izboljšanje tla.
- Po njihovi sestavi dodatno potrebuje vaš tla go izboljšati.
- Bodani Agrostol® znižuje korenine.
- Še ne posodajo.

METROB
Obrabite naša
spletna stran
www.metrob.eu
kjer boste o naših
izvedeli več.

Orlice, po latinsko *Aquilegia*, uvrščamo v družino zlatičnic, *Ranunculaceae*, kamor spadajo ostrožniki, svetilke in še več drugih trajnic. S svojimi 70 vrstami so razširjene po vsej severni polobli, štiri vrste so samonikle tudi v Sloveniji, in sicer *Aquilegia atrata*, *Aquilegia nigricans*, *Aquilegia einseleana* in *Aquilegia vulgaris*. V naravi rastejo v dobro odcednih tleh, na sončnih ali polsenčnih rastiščih.

Nadzemni deli orlic zrastejo iz dolge, mesnate korenine, zato je orlice težko deliti. Uspešneje in lažje jih razmnoževati s semenom. Spomladi in zgodaj poleti se na steblih, ki se ponavadi dvigajo visoko nad deljenimi listi, razvije množica cvetov. Orlice dolgo cvetijo, nekatere med njimi tudi po mesec dni. Že poleti se iz cvetov razvijejo rjave semenske kapsule in se na vrhu razpočijo. Veter seme raznese na vse strani, tako da lahko naslednjo pomlad okoli matične rastline opazimo veliko novih sejancev. Ker se orlice rade medsebojno križajo, moramo sorte, če želimo, da se njihova prvotna barva ohrani, saditi ločeno.

KJE JIH SADIMO

V naravi rastejo orlice tudi na sončnih rastiščih, v vrtu pa jih ponavadi sadimo na hladnejša mesta. To so polsenčne lege, kjer bodo lepo uspevale v podrasti visokih dreves ali kot družba grmovnicam. Prenašajo tudi sonce, vendar v delni senci cvetijo dlje, hkrati pa barve cvetov ostanejo bolj izrazite. Na odprtem oziroma na sončnih legah moramo poskrbeti, da bodo tla zadosti vlažna. Priporočljivo je, da sort, ki zrastejo višje (orlice so lahko visoke samo 20 cm, nekatere med njimi pa celo presežejo meter), ne sadimo na vetrovna in izpostavljena mesta, saj bodo tam potrebovale oporo.

Najbolj jim ustreza bogata, vlažna prst, ki je dobro odcedna. Težka tla za orlice niso priporočljiva. Težko prst izboljšamo tako, da dodamo kompost, nekaj peska, če komposta nimamo, lahko primešamo šoto.

Nizke sorte sadimo 15 do 30 cm narazen, višje rastoče pa 30 do 45 cm narazen. Primerne so za vrtno grede, skalnjake ali kot

3. ORLICE SADIMO NA VRTNE GREDE, SKALNJAKE ALI V PODRAST DREVES IN GRMOV. NA FOTOGRAFIJI SO V DRUŽBI MODRO CVETOČE KRVOMOČNICE, GERANIUM 'BROOKSIDE', IN MEHKODLAKE PLAHTICE, ALCHEMILLA MOLLIS.

4. ORLICA JE IME DOBILA PO NENAČASNEM CVETU, KI SPOMINJA ORLOVSKE KREMPLJE IN ZAKRIVLJEN KLJUN. NEKATERI SO NASPROTNO V NJEGOVI OBLIKI VIDELI SKUP GOLOBOV, ZATO SO CVETLICI VZDELI IME GOLOBICA ALI KOLUMBINA.

podrast dreves in grmov. Na vrtnih gredah so lepe v družbi ostrožnikov, krvomočnic, perunika (*Iris*), mačje mete, potonika, svetlina in drugih trajnic. Sadimo jih v skupinah, po tri ali več rastlin enake sorte skupaj, da bodo prišli do izraza tako njihovi listi kot cvetovi.

OSKRBA

Zemlja, v kateri so posajene orlice, se ne sme nikoli popolnoma izsušiti, zato je priporočljivo, da smo v poletnih mesecih pazljivi in jih po potrebi zalivamo. Še bolje je, da že ob sajenju naredimo zastirko iz mletega lubja, komposta ali kakšnega drugega organskega materiala, ki bo preprečeval čezmerno izsuševanje tal.

Orlice imajo rade s hranili bogata tla, zato jih vsako pomlad, ko začnejo lističi rasti in se razvijati, pognojimo z dobro uležanim hlevskim gnojem, kompostom ali mineralnim gnojilom. Pozneje jih lahko malo pognojimo še tik pred cvetenjem, vendar ne prvič ne drugič ne smemo pretiravati.

Po cvetenju lahko semenske glavice odstranimo, če ne želimo, da bi se orlice preveč zasejale po vrtu oziroma po gredi. To storimo tudi, če želimo ohraniti prvotne barve sort, saj se rade skrižajo. Orlice najlažje razmnožujemo s setvijo, lahko pa tudi z delitvijo.

V tleh, kjer voda zastaja, korenina pozimi rada zgine. Poleg tega je večja nevarnost glivičnih bolezni. Drugače pa so to precej nezahtevne trajnice in bodo lepo uspevale, če jim bomo našli ustrezno mesto.

BERNARDA STRGAR SATLER

FOTOGRAFIJE BERNARDA STRGAR SATLER
IN PETJA PIRNAT